

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopolni se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača inletni leta
Ljubljani.

LETO VII.

Telefon šte. 552

TRGOVSKI LIST, 5. februarja 1924.

Telefon šte. 552

šte. 16.

Upravni birokratizem pri
naši pošti.

Dobra polovica poštnega uradništva v naši državi opravlja brezplodne posle, ki mu jih nalaga vladajoči birokratizem, izrabljajoč najboljše in najdražje moči tega prometnega zavoda.

Ves obrat poštne podjetja v naši državi se vrši po načelih ozkosrčnih teorij, ki se rodijo v glavah slučajno na vodilna mesta postavljenih uradnikov, katerim manjka strokovna izobrazba ali pa sploh duševna sposobnost odločevati o potrebah njim poverjene uprave.

Kot srednja poštna oblast zadoštuje poštne zavodu popolnoma generalna direkcija, ali kakor se pri nas imenuje ministerstvo pošte in brojojava. Vse pokrajinske poštne oblasti ali direkcije so po treznem predudarku brezpotrebne institucije, njih vzdrževanje ne stoji glede stroškov v nikakem razmerju z uspehi njihovega poslovanja.

Po načrtu ustrojstva našega poštnega zavoda je pokrajinskim direkcijam v glavnem pridržano obratno nadzorstvo v lastnem območju, v upravnih zadevah je pa njih delokrog jako omejen.

Poslovanje teh posrednih oblastij pa se izrazuje v »aktih« ki dosegajo naravnost neverjetne številke. Povprečno obstoji osebo oblastnih direkcij iz toliko oseb, kolikor je pošt v njenem območju.

Če to ni potratna moči, potem za ta pojmi ni več primera.

Naravnost smešno brezpomembne zadeve se obravnavajo z dosledno obširnostjo v onih nakupljenih aktih, za katere bi domača papirna industrija ne pridelala dovolj materiala; vse to pa samo, da je zaposlenost mnogobrojnega uslužbenstva motivirana, ki bi se krvavo potrebovala v prometu.

Nihče ne odreja organizaciji, kakor je državna pošta, potrebe upravnih poslov, ki se končno ne dajo drugače obravnavati kakor z akti, ali v tej panogi državne službe je korenita preureditev brezpogojno potrebna, sicer uduši cel organizem v brezmejni birokraciji, koje izrodki že davno presejajo dopustne meje, in bi tvorile izvrstno tvarino za dobre dovite, ko bi stvar ne bila v posledicah tako žalostna.

Pred letom je nekemu uradu prišla prazna poštna vreča stare zaloge iz evidence. Poizvedbe v tej zadevi so ostale brezuspešne, čeravno je »akt« naraščal ter neprestano romal od oblasti do oblasti, delovalo je na njem vsega 167 uradnikov, med njimi 2 generalna direktorja, 5 drugih direktorjev, mnogo višjih uradnikov itd., vse zastoni; naš svedok je povprečno izračunal, da se je delalo na tem »aktu« 78 ur, papirja se je porabilo 211 gramov, nizko računjeni stroški so torej znašali nekaj čez 1000 Din; vreče pa le ni bilo, krivca tudi ni bilo izslediti. Konečno se potrudil oblastveno dirigiran uradnik do dotične pošte, seveda ne iz posebne vneme za stvar, ampak ker to nekaj nese, in predno prestopi prag nesrečne pošte, zasači pred vrati kot obrisačo ono usodopolno vrečo, sicer popolnoma nerablivo, ali našel se je vendar corpus delicti.

Seveda so se poizvedbe znova začele ter trajajo trenutno še dalje, medtem je višina faktičnih stroškov že presegla 2000 Din.

Takih tipičnih primerov bi se dalo naštetih cele pandekte, dokazujejo pa vsi isto, namreč brezsmiselnost birokracije v upravi prometnega zavoda.

Davki v Sloveniji — zaščita obratnih lokalov.

Govor dr. R. Pipuša, odvetnika in industrijalca v Mariboru, predsednika mariborske skupine »Zveze industrijcev« na kongresu gospodarskih krogov v Zagrebu, dne 27. januarja 1924.

Cenjena gospoda! Ker ni časa, bi si dovolil samo par kratkih opazk k točkama 5. in 18. predlagane resolucije.

Prvi govornik v razpravi je dobro popisal, kako smo v Jugoslaviji prevzeli vse davke tistih držav, iz katerih je naša domovina nastala, da smo pa povrh dobili še celo ploho novih davkov. To velja posebno tudi za slovensko ozemlje, ki je bilo poprej pod Avstrijo. Tam je že pod Avstrijo bilo obdačeno vse, kar se je obdačiti dalo, in čez vse druge davke je Avstrija upeljala še osebno dohodnino od skupnih dohodkov vsakega obdačenca. Na ta način so bili dohodki vsakega gospodarja dvakrat obdačeni in ni bilo niti najmanjše vrzeli, skozi katero bi mogel kdo pobegniti pred obdačenjem. Ta avstrijska dohodnina je progresivni davek. Gmočno močnejši krogi torej ne plačajo samo procentualno enake davke kakor slabjši sloji, ampak razmeroma večje. To je menda edini novodobni res progresivni davek, ki ga imamo v Jugoslaviji. Ta dohodnina je znašala pri najnižjih dohodkih samo 0,6% in je naraščala tako, da je pri dohodkih, ki so znašali na leto nad 200.000 K, znašala blizu 6%, torej skoraj 10 krat toliko, kakor pri najnižjih dohodkih. Po vojni prisiljena, je Avstrija k temu davku leta 1916 upeljala posebno vojno doklado. Tudi ta vojna doklada sama na sebi zelo občutila. S prištevanjem je pri enoletnih dohodkih 3000 kron 15% in je naraščala tako, da je pri letnih dohodkih, ki so znašali več kakor 200.000 K znašala 120% redne dohodnine. Ker sta tako temeljena dohodnina kakor tudi njena doklada bili progresivni, se je ta progresija sama na sebi zelo občutila. S prištevanjem vojno doklado je vsled tega dohodnina pri letnih dohodkih 3000 K znašala 1,57%, pri letnih dohodkih nad 200.000 K pa okroglo 13%. Ta davek je bil torej že pod Avstrijo in ob času prevrata zelo občuten.

Ker se ta dohodnina ravna po znesku letnih dohodkov, narašča sama ob sebi avtomatično s padanjem valute. Že iz tega razloga za povišanje tega davka ni bilo nobenega povoda. Ker je pa davek ne samo procentualen ampak tudi progresiven, se s padanjem valute ni samo dvigal v isti meri, kakor je vrednost denarja padala, ampak sam ob sebi, torej avtomatično silno naraščal. Vsled padanja va-

lute so dohodki posameznih obdačencev izkazovali višja števila in vsled tega prišli pod višji odstotek davka. Vsled padanja valute so morali torej ne samo po številu, ampak tudi po vrednosti posamezni obdačenci na dohodnini plačevati veliko višjo dohodnino, kakor so jo plačevali ob času dobre valute, pred in med vojno in veliko višjo dohodnino, kakor jo je prvotno zakonodajalec sam zahteval.

Kratek primer bo to najbolje razjasnil.

Kdor je leta 1914 imel na leto 3300 K čistih dohodkov, je od tega na dohodnini plačal 40 K 80 v, to je 1,2% svojih dohodkov. Ko se je leta 1916 upeljala vojna doklada, je moral poleg zneska K 40,80 plačati še 15% doklade, to je znesek K 6,12. Plačal je torej na dohodnini z doklado vred K 46,92 ali 1,38% od svojih letnih dohodkov.

Razmerje današnje jugoslovanske krone proti nekdanji zlati avstrijski kroni je približno 1:70. Kdor je torej leta 1914 imel K 3300.— letnih dohodkov, ta bi jih moral danes imeti K 231.000.—, da bi imel enake dohodek kakor leta 1914. Od letnih dohodkov K 231.000.— pa plačuje obdačenec danes pri nas že po avstrijskih zakonih na redni dohodnini 14.000 kron, torej ne več 1,2% kakor leta 1914 ampak 6% svojih letnih dohodkov. Dalje mora on plačevati na vojni dokladi, ki je pri nas ostala, akoprav je minulo že 5 let, odkar je vojna kočana, ne samo 15% redne dohodnine. Vključ temu pa se je pri nas pak 120%, torej K 16.848.— ali skupaj K 30.888.— kar da 13,37% letnih dohodkov. Znesek K 30.888.— današnjih jugoslovanskih kron odgovarja 441 K zlate predvojne avstrijske valute. Obdačenec z letnimi dohodki K 3300 zlatih predvojnih kron, se je torej dohodnina samo vsled padanja valute avtomatično povišala od 46,92 kron zlate valute na 441.— K zlate valute, z drugimi besedami na več kakor devedesetkratni znesek.

Ta slučaj kaže jasno, da bi se morala dohodnina kot progresivni davek vsled padanja valute znižati, da pa ni dopustno nobeno zvišanje te dohodnine. V kljub temu pa se je pri nas tudi ta dohodnina še povišala s 30% novim prihitkom in razun tega z invalidnim davkom. K znesku K 30.888.— pride torej pri nas zdaj še 20% invalidni davek K 6.177,60 in 30% do-

kega uspeha, pač pa je povzročila obilo ostrih kritik zastran strank.

Bog varuj, da pride reklamacijsko postopanje v oblastveno obravnavo, to mu namreč podaljša življenje do neskončnosti, kajti take stvari so ravno pravcata sladna paša našim poštanim birokratom. Če pa poteče reklamacija med prizadetimi poštami, je skoraj gotovo, da dobi stranka prav hitro rešitev, kajti za pošto velja po pravilniku določen čas 24 ur za rešitev reklamacije; direkcije pa te določbe nimajo, se bi je tudi držati ne mogle, ker poteče že teden preden predno pride po kompliciranem ustroju tega aparata dotični spis sploh do merodajnega referenta.

Živahno se spominjam ironične opazke nekega avstrijskega višjega uradnika z zdravimi, seveda tedaj še nepriznanimi upravnimi nazori:

»Warum denn alles so einfach, wenn's kompliziert auch geht!«

klada K 9.268,40. To da skupaj 46 tisoč 332 kron, to je več kakor 20% letnih dohodkov. Kar odgovarja 46 tisoč 332 kron današnje jugoslovanske valute znesku 682 zlatih kron, sledi iz tega, da plačuje mož, ki je imel leta 1914 K 3300.— letnih dohodkov, danes pri enakih dohodkih 682 zlatih kron, to je 14 krat, toliko, kakor je plačeval leta 1914. Po 3300 kron letnih dohodkov so pred vojno pri nas izkazovali navadno boljši obrtniki in mali trgovci. Ti plačujejo torej danes samo na dohodnini ne samo večje davke kakor so jih plačevali leta 1914, ampak plačujejo na dohodnini celo veliko več, kakor so pred vojno plačevali največji bogatniki, to je ljudje, ki so imeli na leto več kakor 200.000 K dohodkov in ki so bili zelo redko posejani. To ogromno dohodnino plačujejo ti obrtniki in mali trgovci poleg vseh drugih starih in novih davkov.

Točka 18 predlagane resolucije zahteva na eni strani, naj se trgovini in industriji ne nalaga gradnja stanovanjskih hiš, na drugi strani pa, naj se podaljša veljavnost sedanjih zakonov o zaščiti najemnikov in na ta način skrbi za obratne lokale trgovcev in obrtnikov.

Zaščita, katero nudijo sedanji zakoni trgovcem in obrtnikom za njihove obratne lokale, obstoji v tem, da se obratni lokali brez razlogov, ki so navedeni v zakonu, ne morejo odpovedati in da se najemnina sedanjim najemnikom ne more poljubno povišati. Če pa se izprazne tak lokal iz katerega koli razloga, razpolaga z njim lastnik hiše popolnoma svobodno. Vsled tega tudi popolnoma svobodno določuje najemnino takega lokala. V resnici pa najemnina za obratne lokale po vrednosti nikjer niso prekorale predvojnih najemnin. Iz tega sledi, da je zaščita obratnih lokalov po dosedanjih zakonih prav malenkostna, na drugi strani pa tudi, da bi trgovina in obrtništvo tudi brez te zaščite prav dobro izhajala. Temu nasproti pa se ne sme prezreti, da pomenijo sedanji zakoni o zaščiti najemnikov silno krivico nasproti hišnim gospodarjem. Če torej zahtevamo, da se podaljša veljavnost teh zakonov, zahtevamo, da se lastnikom hiš nadalje godi silna krivica. Na ta način si napravimo hišne gospodarje, ki so vendar tudi gospodarski ali privredni krogi, za svoje sovražnike. Malenkostna vrednost, ki jo imajo sedanji zakoni o zaščiti obratnih lokalov, nikakor ni vredna tega, da bi si trgovski in obrtni krogi z njo nakopali to sovraštvo.

Sedanja zaščita najemnikov sicer ni edini, vendar eden izmed glavnih razlogov, da pri nas skoraj popolnoma miruje gradbena podjetnost. Znano mi je, da se je v zadnjih letih v Zagrebu precej gradilo. Ali to je izjema. V drugih mestih, zlasti v Mariboru, je popolnoma zaspala gradbena podjetnost. Gradbena podjetnost pa je ravno tista ki najbolj poživlja gospodarsko življenje. Gradbena podjetnost daje zaslužka mnogoštevilnim industrijskim, obrtnim in trgovskim podjetjem. Kjer cvete gradbena podjetnost, imajo zaslužek tudi industrija, trgovina in obrt. Če torej trgovina in obrt zahtevata, da se podaljša veljavnost sedanjih zakonov o zaščiti najemnikov, tedaj pomagata sami ubijati gospodarski razvoj ter izpodkopavata sami sebi temelj svojega napredka.

Brez dvoma obstoji tudi stanovanjska beda. Da bi država mnogo gradila, kakor zahteva predlagana resolu-

eija, tega pač ni pričakovati, že zaradi tega ne, ker državi primanjkuje za to potrebnih sredstev. Sedanji lastniki hiš, katerim se je vzelo skoraj vse, gotovo tudi ne bodo gradili novih hiš, dokler lastnina njihovih hiš ne bude svobodna. Kdo naj potem gradi hiše, da dobimo nova stanovanja? Uradniki in seljaki (kmeti) tega gotovo ne

bodo storili. Preostaja torej edino še trgovina in industrija, katero bode vlada vnovič silila k temu, da gradi stanovanjske hiše, ako se podaljša veljavnost sedanjih zakonov o zaščiti najemnikov.

Vsled tega predlagam, da se kratkoma črta točka 18 predlagane resolucije.

Gospodarstvo Poljske leta 1923.

Gospodarsko leto 1923 je bilo na Poljskem drugačno kakor pa leto 1922: bilo je leto najhujše inflacije, koje posledice so se dosti bolj poznale kakor pa leta 1922. Sicer je bil tudi leta 1922 padec marke značilni znak v gospodarstvu, a posledice inflacijskega gibanja so gospodarstvo še zmeraj le pospeševale in je trajalo to globoko noter v prvo polovico l. 1923. Obilni in ceneni krediti Poljske deželne posojilne blagajne so omogočili bankam, industriji in trgovini velike inflacijske dobičke, dobljene večkrat brez truda samo vsled razvrednotenja denarja. Poljski industrijski izdelki, večinoma globoko pod svetovnimi cenami, so šli z velikim uspehom v konkurenčni boj in so prinašali eksporterju dobičke v vedno rastoči dobri valuti, medtem ko je plačeval deželni blagajni v vedno padajoči papirni marki nazaj.

Polagoma se je pa položaj spremenil in na koncu prvega polletja 1923 je bilo že vse drugače. Razvrednotenje marke in roko v roki z njim naraščujoča inflacija se nista izkazali kot sredstvo, ki gospodarstvo podpira in goji, temveč kot sredstvo, ki ga uničuje. Vsakdo je bil prepričan, da poljske marke v njenem držanju navzdol ni mogoče več obdržati in to prepričanje je zrahljalo temelje vsega gospodarstva: uničen je bil kredit, najvažnejši predpogoj vsakega zdravega gospodarskega razvoja. Deželna blagajna je kredit polagoma zelo omejila, dočim ga privatne banke sploh niso dajale. Neposredna posledica uničenega kredita je bilo daveče pomanjkanje denarja, ki se vleče kot rdeča nit skoz mukepolno poljsko gospodarstvo leta 1923. Marka je veliko bolj padala, kakor se je pa inflacija pomnožila. Dne 15. januarja 1923 je bil 1 dolar vreden 18.000 mark, na koncu meseca že 36.000, koncem junija 110.000, koncem septembra 400.000, oktobra 1.800.000, novembra 3.750.000, decembra pa okoli 8 milijonov. Na koncu januarja je bilo v obtoku malo manj kakor 1 bilijon bankovcev, koncem junija trije bilijoni in pol, novembra 53 bilijonov, za decembrov konec pa še nimamo podatkov. Pa vzemimo samo november in vidimo, da je padla marka v vrednosti za več kot sto-

krat, dočim se je obtok bankovcev pomnožil za okoli 60 krat.

Trajno zmanjševanje obratnega kapitala in naraščujoče uničenje kredita sta povzročila produkcijsko krizo, ki se je javljala v redukciji obračun in v znižanju celotne produkcije. Rapidna inflacija v drugem polletju je uničila tudi dotedaj cveleči eksport v inozemstvo: poljsko blago je postalo predrago in inozemska konkurenca mu je izmaknila tla na svetovnem trgu. Poljski industrijec ima le malo lastnih denarnih sredstev in mora plačati za kredit izredno visoke obresti kot varstvo proti kakršnemukoli razvrednotenju. Seveda se vsled tega produkcija zelo podraži. Inozemski konkurent pa plačuje vsled stabiliziranih denarnih razmer normalne obresti in zato lahko dosti ceneje producira. Ild. Z eno besedo: V drugem polletju 1923 je industrijski eksport zastal.

Obenem je inflacija uničila tudi ceneno delavsko moč. Stroški življenja so veliko bolj narasli, kakor pa se je vrednost denarja manjšala. Dočim je padla marka od 31. jan. do 30. nov. za 103 krat, so se zvišali življenjski stroški za 130 krat. Treba je bilo torej delavce drago plačati, in to je spodbudilo industriji zadnjo korenino konkurenčne zmožnosti na inozemskih trgih. Omejila se je na domači trg in je še lahko prodala, ker je bil beg pred marko splošen in ima vsak najrajši blago.

Motili bi se pa, če bi moč in bodočnost poljskega narodnega gospodarstva presojevali samo po inflaciji in njenih posledicah. Pogled v seznam poljskega eksporta in importa v leto 1923 nam kaže sistematičen dvig eksporta in znižanje importa. Dokaz, da je poljsko gospodarstvo na zdravih temeljih. Od januarja do začetka oktobra se je import znižal od 9.365 milijard švicarskih frankov na 7.888 milijard, eksport pa je narasel od 7.058 milijard na 11.096. In te številke se tudi v zadnjih treh mesecih niso bistveno spremenile. Značilen je ta pojav tembolj ker se je začel v času najhujše inflacije, v času uničenja poljske marke in vseh tožadnih posledic. Inflacija je uničila namreč samo konkurenčno zmožnost industrijskih izdelkov — tekstilij, strojev

ild. —, ne pa eksporta naravnih produktov — premoga, lesa, petroleja, soli —, polfabrikatov in poljedelskih pridelkov. Seveda je pa baš naraščujoči eksport industrijskih surovin in poljedelskih pridelkov ob istočasnem zmanjšanem eksportu industrijskih izdelkov dokaz za obubožanje vsled inflacije.

Sanacija financ in stabilizacija denarnih in kreditnih razmer bi morali poljski eksport še vse drugače dvigniti. Grabski je leta 1920 usvaril poljsko marko in je pristopil sedaj k njeni mrtvaški postelji. Rešilno sredstvo je znano: ravnovesje v državnem gospodarstvu. Če bo mogel popolnoma onemoglo marko spet oživiti, nam bo pokazalo letošnje leto ogromen napredek vsega gospodarstva.

Trgovsko sodišče.

Upravičenost naslovnika, ki je prejel tovarni list in plačal tovarnino, k tožbi radi izgubljene pošiljave in nedostajanje pasivne legitimacije železnice, ki v takem slučaju pošiljave od druge železnice še ni prevzela.

V Beljaku je bilo oddanih 20 sodov na naslov tožnika v Maribor. In izročila je južna železnica naslovniku tovarni list in prejela od njega zaračunano tovarnino, vendar pa sodi niso dospeli v Maribor. Tožnik je izgubljeno pošiljatev reklamiral 29. febr. 1920. Ker ni prejel ne pošiljatev in tudi ne na zahtevanje odškodnine, je vložil tožnik proti južni železnici tožbo na plačilo odškodnine v znesku 18.897 K s 6% obrestmi od 11. febr. 1920.

Tožena železnica je priznala, da so bili sodi oddani v Beljaku železnici v prevoz z označbo namembne postaje Arnovš, ugovarjala je pa, da sodi niso bili oddani južni železnici, temveč državni železnici, in sicer franko z označbo, da se peljejo po progi državne železnice čez Leoben in Graz, vendar pa pošiljka ni prišla do Graza, temveč je že manjkala v St. Mihaelu. Na progo južne železnice pa pošiljka ni prišla, pač pa so bili južni železnici oddani le dokumenti pod ovojem, kar znači, da so došli samo dokumenti, ne pa tudi blago, ki se je glasom poizvedb zapeljalo najbrže proti Selzthalu. Južna železnica je sprejela od tožnika plačano tovarnino v pričakovanju, da pošiljka dospe v Maribor oziroma na njeno progo.

Deželno kot trgovsko sodišče je obsodilo v plačilo iztoževanega zneska 18.897 K s 6% obrestmi od 29.

februarja 1920 in pravnih stroškov v znesku 5863 K, zahtevek, zadeva joč obresti od 11. do 29. februarja 1920, jepa zavrnilo. V razlogih je izvajalo, da južna železnica odklana plačilo odškodnine vsled določbe § 100., odst. 3 ž. o. p., po katerem je mogoče zahtevati odškodnino tožbenim potom le od železnice, ki je blago v prevoz sprejela, ali od železnice, ki je blago nazadnje prevzela s tovarnim listom. Toda v predležem slučaju je južna železnica v Mariboru izročila tožniku vozni list in prejela od njega plačilo tovarnine za progo Beljak—Maribor. S tem je vstopila v tovarno pogodbo, sklenjeno prvotno med odpošiljateljem in državno železnico. S tem je prevzela dolžnost izročiti tožniku blago, ki je bilo predmet tovarne pogodbe. Ker tega ni storila, je zadobil tožnik pravico ne glede na to, do kam je dospelo blago, zahtevati od toženke povrnitev škode, ki mu je vsled neizpolnitve tovarne pogodbe nastala.

Pa tudi v slučaju, da je pri danem položaju uporabili § 100., odst. 3 ž. o. p., je tožba na mestu. Tožena južna železnica je namreč izročila tožniku vozni list proti plačilu tovarnine. Ker se to zgodi praviloma le tedaj, če železnica pripelje blago do namembne postaje, je domnevati, da je južna železnica blago z voznim listom vred od državne železnice prejela. Da taka domneva ni pravilna, bi morala dokazati tožena železnica, kar se pa tej železnici ni posrečilo. Iz listin, na katere se je tožena železnica v tem oziru sklicevala, sledi namreč da se je z oddanim blagom v Beljaku natovorjeni vagon do 25. decembra 1919 nahajal v St. Mihaelu, isti dan je pa ta postaja ugotovila, da blaga v postaji ni, vsled česar državna železnica ni izključevala možnosti, da se je blago zapeljalo proti Selzthalu. Iz tega pa ne sledi zanesljivo, da vkljub temu južna železnica blaga ni prevzela. Konstatacija blaga v St. Mihaelu namreč ni zanesljiva, Beljak in Maribor pa veže tudi proga južne železnice. Domneva, da je tožena železnica prevzela tudi blago, ostane neizpodbita. Dolžnost plačati odškodnino, temelji zato tudi na določbah §§ 84. in sled. ž. o. p.

Višina škode je dokazana po pričah in zvedencu ter se je priznal tožniku ves iztoževani odškodninski znesek, 6% obresti od tega zneska, pa le od 29. februarja 1920 kot dneva reklamacije.

Proti tej sodbi je južna železnica vložila priziv, kateremu je višje deželno sodišče ugodilo in prvo sodbo spremenilo tako, da je tožbeni zahtevek zavrnilo.

(Konec sledi.)

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Prispeli so v del mesta, v katerem je vladala popolna tišina, ki pa je še tesnobnejše vplivala nanje, kakor prejšnji hrušč. Končno so se ustavili pred nizkim poslopjem z velikimi vrati. Vstopili so in odprli vrata umazane gostilniške sobe, v kateri se je gnetla, razsajala in kričala cela množica pijanih vojakov, pomešanih s civilisti. Mladi častnik je stopil na prag in poklical krčmarja. Iz zakajenega kota se je pojavila debela postava z rdečim, zabuhlim obrazom.

»V imenu vlade takoj sobo za me in za moja spremljevalca,« je zaklical častnik.

Z nevoljo je zagrabil krčmar sveženj zarjavelih ključev in lojeno svečo ter odpeljal tučev v prvo nadstropje; tam je odprl zaduho izbo in črno izjavil, da nima nikake druge sobe na razpolago.

»Prinesite nam kaj večerje in steklenico vašega najboljšega vina,«

pravi trgovec, »plačamo vam dobro in takoj.«

Zadnja opazka je očitno spravila debelega krčmarja v boljšo voljo, trudil se je celo, da bi pokazal vlučen obraz. Zdaj ga vpraša trgovec po vozniških in po vozovih, kar pa ga je spravilo v malo zadrego. Najprej je poskušal sploh tajiti in je trdil, da se je pripeljalo veliko vozov na njegovo dvorišče, ki ga pa nič ne brigajo in da je pri njem tudi nekaj voznikov, katerih pa on ne pozna.

Zastoj se je trudil trgovec, da bi mu razložil namen svojega prihoda, krčmar je ostal trdovraten in postal zopet črno surov, dokler ni k njemu pristopil častnik in trgovcu pripomnil, da se mora s takimi ljudmi drugače govoriti. Postavil se je pred krčmarja, ga najprej opsoval z nebroj pasjimi imeni in mu slednjič zagrozil, da ga da na mestu aretirati in odvesti v zapor, ako ne da najtančnejših pojasnil.

Krčmar je s plašnimi očmi gledal na častnika in se slednjič udal, da pošlje k njim enega izmed voznikov.

Kmalu nato priročno po stopnicah navzgor dolga postava z rjavim klobukom na glavi, obstrmi pri pogledu na trgovca in se končno s prisiljeno prijaznostjo javi, da je tukaj.

»Kje stojte vozovi in kje so tovarni listi?«

»Vozovi se nahajajo na dvorišču,« odgovori voznik in obočavljaje se privleče iz zamazanega žepa tovarne liste.

»Ali mi jamčite, da je vaša naklada popolna in nepoškodovana?« vpraša trgovec.

Nevoljno odvrne dolgin, da za to ne more jamčiti, kajti konje, ki so pripeljali transport, so izpregli in jih skrili v neki skrivni staji; v kakem stanju pa se nahajajo vozovi, ne ve nič, kajti v takem neredu se neha vsaka odgovornost.

»Zašli smo v jamo tatov,« pravi trgovec svojemu spremljevalcu. »Prosim vas, pomagajte mi, da spravimo ljudi do reda!«

Videlo se je, da je mladi častnik komaj čakal na priliko, da pokaže svojo moč, kajti smehlja je vzel v roko pištolo in prijazno dejal Antonu: »Storite isto, kar sem storil jaz in pojdite za menoj.« Nato je zgrabil voznika za vrat, kot bi imel ustreljenega zajca pred seboj in ga vlekel po stopnicah navzdol v vežo. — »Kje je krčmar?« zakriči s kolikor mogoče strašnim glasom. »Prinesite svetilko!« Ko se je vse zgodilo po njegovem povelju je odvedel na

dvorišče celi spreved, oba tujca, ujetega voznika, debelega krčmarja in celo trumo radovednežev, ki jih je hrup privabil skupaj. Tamkaj se je postavil s svojimi ujetniki v sredino kroga, oblagodaril krčmarja še z nekoliko pasjimi naslovi, udaril voznika s kopitom pištole po glavi ter vprašal trgovca: »Kaj želite najprej od teh tepcev?«

»Skličite, prosim, voznike.«

»Dobro, in potem?«

»Potem preiščemo naklade vozov.«

»Kakor želite. — Prokleti lopov!« nadaljuje častnik, obrnjen proti množici. »Vse skupaj vas odpeljem in vas postavim pred preki sod, ako mi na mestu ne pripeljeje semkaj vseh voznikov tega gospoda. — Koliko jih je?« vpraša trgovca.

»Štirinajst vozov je.«

»Štirinajst jih mora biti,« nadaljuje proti ljudstvu.

S pomočjo starega hišnega hlapca so jih končno dobili dvanajst, dveh ni bilo mogoče najti. Krčmar se je izgovoril, da so se priključili uporniškim četam.

Častnik se obrne k trgovcu: »Tu imate ljudi, pregledajte vozove. Ako kaka stvar manjka, postavim celo tolpo pred preki sod.«

(Dolje sledi.)

Trgovina.

Konkurenca našemu izvozu mesa. — Zveza mesnih producentov je predložila vladi spomenico, da naj ukrene primerne korake za odstranitev velike ameriške konkurence pri izvozu mesa in mesnih izdelkov.

Italijansko-ruska trgovinska pogodba. — Ze več časa se vršijo pogajanja med Rusijo in Italijo za sklenitev trgovske pogodbe. Kakor poročajo iz uradnih krogov, so se pogajanja dne 1. t. m. že končala. Glede pogodbe je znano, da ni samo trgovskega značaja, ampak tudi diplomatskega. Pogodbi ni sicer dodana nikakršna klavzula, na podlagi katere bi Italija priznala Rusijo, toda med pogajanja je Mussolini izjavil, da nima ničesar proti morebitnemu priznanju »de iure«. Kakor je do sedaj znano, vsebuje pogodba šest točk, ki določajo: 1. znatno znižanje ruskih carinskih davkov na italijansko blago; 2. obveznost sovjetske vlade dobavljati Italiji letno gotovo množino žita za izdelovanje testenin; 3. obveznost Rusije kupovati letno gotovo množino industrijskih proizvodov Italije; 4. obvezna plova po Črnem morju je pridržana ladjam italijanske narodnosti; 5. posebna italijansko-ruska komisija bo izdelala vsako leto načrt za medsebojno prodajo in nakup, in 6. izročitev premičnin in nepremičnin, ki se nahajajo v Italiji in so bile svoječasnno last caristične vlade in Kerenskega.

Indeksna številka za veletrgovino na Češkoslovaškem je znašala začetkom leta 1924: 990 (decembra 1923, novembra 1923, oktobra 1923).

Indeksna številka za veletrgovino v Avstriji se je v letu 1923 dvignila od 16.986 začetkom januarja na 18.181 koncem decembra. Za živila je znašala indeksna številka začetkom leta 15.004 in koncem leta 16.216, za industrijske izdelke začetkom leta 21.425, koncem leta pa 22.582.

Obrt.

Ustanovni občni zbor zadruga urarjev itd. Po dolgi pripravi se je v nedeljo dopoldne ob islem času in v istem lokalu kakor občni zbor S. O. D. vršil ustanovni občni zbor zadruga urarjev, zlatarjev, pasarjev in sorodnih strok. Zborovanja so se udeležili tudi vnani delegati. Zborovanje je vodil g. Bureš.

Davki.

Dopolnilna prenosna taksa. — Minister za finance je z razpisom z dne 11. januarja 1924, št. 1075, podaljšal rok za vložitev prijav za odmero dopolnilne prenosne takse do 15. februarja 1924 in hkratu odredil, da se proti osebam, ki prijave niso vložile do 15. januarja 1924, ne uporabi kazenskih določil.

Dopolnilna prenosna taksa od tovarniških poslopij. — Po odst. IV. št. 1, pripombe 12, k lar. post. 12. zakona o takсах in pristojbinah se oproščajo od dopolnilne prenosne takse vse nepremične imovine, ki so trajno oproščene plačevanja zemljarine in zgradarine. Dopolnilne prenosne takse so torej oproščene le ona tovarniška poslopja, ki po zakonu niso zavezana hišnemu davku. V Sloveniji niso zavezana hišnemu davku tovarniška poslopja izven Ljubljane in izven nastopnih krajev: Kranj, Lihja, Radovljica, Celje, Breg pri Celju, Zavodna pri Celju, Gaberje pri Celju, Maribor, Nova vas, Studenci, Tezno, Pluj, Sp. Gris in Gor. Radgona. Izven teh krajev so tovarniška poslopja zavezana hišnemu davku le, ako vsebujejo stanovanja, pisarne itd., toda le od takih za stanovalne namene porabljenih prostorov, ne pa tudi od prostorov, ki se neposredno porabljajo za obrat, n. pr. delavnice itd. V Ljubljani in drugih zgoraj naštetih krajih pa se plačuje hišno-najemni davek tudi od najemne vrednosti tovarniških poslopij, čeprav niso oddana v najem. Pri napovedi za dopolnilno prenosno takso je tedaj treba v Sloveniji razločevati kraje, v katerih tovarniška poslopja niso zavezana hišnemu davku, in kraje, v katerih se plačuje hišni davek tudi od tovarniških poslopij. V prvih so tovarniška podjetja prosta dopolnilne prenosne takse, v drugih pa so ji zavezana. Ta nenačakomernost se bo po vsej priliki izenačila z novim zakonom o neposrednih davkih, ki predvideva v načrtu trajno davčno prostost za tovarniške in

industrijske stavbe brez razlike na kraj, v katerem se nahajajo.

Donos davka na poslovni promet. — V naši državi se je glasom ekspozice ministra za finance v proračunskem letu 1920/1921: 11.146.025 Din, v proračunskem letu 1921/1922: 78.791.310 Din in v proračunskem letu 1922/1923: 157.713.318 Din.

Vojni pribitki k direktnim davkom na Češkoslovaškem. — Za leto 1924. se bodo na Češkoslovaškem pobirali vojni pribitki na direktnih davke v isti izmeri kakor za leto 1923. Le vojni pribitek na zemljiški davek od vinogradov in vrtov se je znižal od 400% na 200% in od gozdov od 600% na 400%.

Iz naših organizacij.

Zborovanje sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Mariboru. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo s sedežem glavnega odbora v Ljubljani, se je odločilo letošnji občni zbor prirediti v Mariboru, ter se ob tej priliki udeležiti tudi cvetlične razstave velepodjetja »Vrt« Džamonja in drugovi. Kreditna in stavna zadruga »Mojmir« je s svojo prošnjo pri direkciji državnih železnic dosegla za udeležence znižanje vožnje. Namesto vsled bolezni odsotnega predsednika kmetijskega svetnika V. Rohrmanna, je zborovanje vodil drugi podpredsednik g. višji šolski nadzornik Martin Humek. Zborovanje se je vršilo na vinorejski šoli in je bilo po delegatih zelo dobro zastopano. Med najbolj oddaljenimi delegati kot zastopniki podružnic, je bil g. Bergman iz Novega mesta. Poročilo g. predsednika je sledilo daljše poročilo tajnika nadzornika šolskih vrtov v Ljubljani g. Andreja Škulja. Društvo šteje 2131 članov s 24 podružnicami. Društvo ima svoje glasilo »Sadjar in vrtnar«. Podružnice lahko delujejo, več jih ima že svoje lastne drevesnice, ki po skrbni glavnega odbora dobivajo po zelo znižani ceni sadna drevesa iz državnih drevesnic. Tajniško podočilo je izzvalo živahno debato, ki se je še bolj razvnela po poročilu blagajnika g. Verbiča zadevno razširjenju lista in gnotne opore s priljubljenim inseratom in razširjanjem v družnic. Posebno živahna debata se je razvnela pri vprašanju nameravanega povišanja članarine vsaj na 30 Din. Vredna delegatov podružnic je izrazila prepričanje, da bi povišanje v tem času društvu zelo škodovalo, nakar je odbor svoj predlog umaknil. Pač pa se priporoča čim izdatnejše pridobivanje inseratov in članov. Pri volitvah je bil sprejet predlog dvornega svetnika dr. Kronvogla, naj stari odbor, ki živa popolno zaupanje, ostane. Novo izvolili so se samo trije in sicer: g. Požar namesto Ferenta, g. Plešec namesto Streklja in g. Košir namesto Rebeka. Od nekatere strani izražena želja za razdelitev društva po dveh oblastih se je smatrala za mlado društvo, ki potrebuje enotnosti, preuranjena. Odbor je sprejel mnogo tudi za narodno gospodarstvo sploh važnih predlogov, n. pr. blagovni oddelek, preskrba izvoza sadja v inozemstvo, organizacija in kontrola že obstoječih drevesnic itd. Glede sklicanja prihodnjega občnega zbora v Novo mesto, po delegatu Bergmanu stavljeni predlog, je propadel. Z večino je bil sprejet predlog za Celje. Zborovanje je bilo za našo sadjerejo in vrtnarstvo vobče zelo zanimivo. Posejil ga je tudi vladni svetnik dr. Vončina, kot namestnik velikega žepana ter v tej lastnosti zbor tudi pozdravil. Po končanem občnem zboru so imeli udeleženci skupen obed v resta-

Denarstvo.

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga. »Službene Novine« z dne 1. februarja l. l. objavljajo za čas od 1. do 15. februarja l. l. nov cenovnik, ki se v vseh poslovanjih s cenovnikom, ki je veljal za drugo polovico januarja l. l. Razlika obstoji le v tem, da velja pod lar. post. 87. dosedaj za jelkov slavnbi les od 8/8 do 18/30 določena cena za kubični meter po 400 Din, za jelkov slavnbi les od 8/8 do 28/30.

Rusko nolanje posojilo. Po vesteh iz angleških časopisov se pripravlja Rusija, da razpiše 8 odstotno državno nolanje posojilo v iznosu 100.000.000 zlatih rubljev.

stil, pripoznanih v pravi in zahtevani obliki, sklenili sledeče:

Cl. 1. Italijanska vlada priznava polno in celotno suverenost kraljevine SHS nad pristaniščem Baroš in Delto, ki se izprazni in izroči kompetentnim oblastvom kraljevine SHS tekom dveh dni po izmenjavi ratifikacij tega dogovora.

Cl. 2. Vlada SHS priznava polno in celotno suvereniteto kraljevine Italije nad mestom in pristaniščem reškim s priznanim mu ozemljem po mejnih črtah, določenih v naslednjem členu.

Cl. 3. Mejo kraljevine SHS proti Reki, kakor je določena v čl. 3 pogodbe, podpisane v Rapollu dne 12. novembra 1920 — ker se mora popraviti v zvezi z določbo v tu gori navedenih dveh členih — ima posebna mešana komisija, sestavljena iz italijanskih in jugoslovanskih delegatov, določiti v naslednji načelni smeri:

Cesta Kastav - Reka ostane na ozemlju kraljevine SHS od vzhodne točke sela Tometič do križpotja na severu Berguda. Meja bo začrtana na ozemlju v smeri, ki se ima šele določiti med železnico in rečeno cesto. Od te točke se bo dvigala meja proti severovzhodu na način, da bo zajemala Peklin na ozemlju SHS ter bo segala v izbočenem ovinku do severa Drenove točke Rečine, ki se ima določiti v severni sredini predala med mejnikoma 8.0 in 9.0.

Kraljevina Italija priznava polno in celotno suvereniteto kraljevine SHS nad ozemljem, ki se ji na ta način prideli in ki ga Italija izprazni in izroči kraljevini SHS, čim rečena komisija začrta novo mejo. Ta komisija ima izvršiti svoje delo na način, da se bo to ozemlje moglo izročiti v petih dneh po izmenjavi ratifikacij tega dogovora.

Cl. 4. Glede odnošajev med obmejnimi kraji preko nove obmejne črte in odnošajev davčnih občin Kastav s sosednjimi italijanskimi ozemljem se bo postopalo po določbah, vsebovanih v priloženem dodatnem dogovoru, priloga A, ki ostanejo v veljavi do sklepa trgovske pogodbe, s katero bo urejena obmejna trgovina, ki bo posebno upošteval gospodarsko razmerje med tistimi pasi in pona. Obe pogodbeni strani sta se sporazumeli, da se z rečeno pogodbo vprašanja, ki se tičejo obmejne trgovine med ločenimi kraji nove mejne črte, uredijo na sebnne potrebe dotičnega prebivalstva.

Cl. 5. Kraljevina Italija daje kraljevini SHS v reškem velikem pristanišču v zakup za dobo 50 let odkrite in pokrite prostore, ki tvorijo lokvo »Thaon de Revel«, glasom opisa v členu 21. priložene dodatnega dogovora. Zakup, pri katerem pa je izključen vsak značaj ekstrateritorialnosti, obsega izključno in neomejeno rabo vel. skladišča na pomolu »Napoli«, dveh skladišč, obrnjenih napram obrežju »Thaon de Revel«, dveh skladišč pomola »Genova«, obrnjenih napram zapadu, ter privilegirano rabo treh bankin, ki obdajajo rečni bazen z dotičnimi pritoklinami. Oblastva in osobje kraljevine SHS, ki bodo na čelu trgovskih operacij lastne države v rečem basenu, bodo izvrševale svoje funkcije v skladu z dodatnim dogovorom (priloga B), priloženim tej pogodbi (poglavje 10.). Vlada SHS bo plačevala italijanski vladi letno najemnino 1 lire v zlatu za zakup gori rečenih pristaniških naprav.

Cl. 6. Glavna reška postaja bo organizirana kot mednarodna obmejna postaja. Pridodana ji bo železniška delegacija SHS s primernim osobjem — slično, kakor je urejeno na mednarodnih postajah italijanske meje — ki bo sodelovala z upravo državnih železnic, posebno pa za poslovanje železniških prog, ki spajajo postaje ozemlja SHS z basenom, o katerem govori prejšnji člen, in ta basen s pristaniščem Baroš. Načini tega sodelovanja so določeni v dodatnem dogovoru (priloga B), priloženem k tej pogodbi (čl. 2.).

Cl. 7. Meja med Reko in pristaniščem Baroš se določi po črti, začrtani na karti, priloženi k pismu, pridejanem navedeni rapalski pogodbi, na način, ki ga bo razmejitvena komisija, o kateri govori čl. 3., smatrala kot najugodnejša za izvajanje carinskega nadziranja od strani te in one države. Z ozirom na posebne zahteve trgovine, na javni red in komunikacije mesta ostane zaobretni most med pristaniščem Baroš in velikim pristaniščem na italijanskem ozemlju. Kraljevina Italija priznava polno in

Sporazum glede Reke.

Ugotovivši nemožnost svobodne reške države za življenje, kakor je predvideva čl. 4. pogodbe, podpisane v Rapallu dne 12. novembra 1920., v smislu pravil, določenih v rimskem dogovoru z dne 23. oktobra 1922, z namenom, da se ustanovi med obema državama iskreni odnos — v skupno blaginjo obeh narodov, in prežeta od želje, da se na najbolj zadovoljiv način zagotovi reškemu mestu življenje in gospodarski razvoj v skladu z njegovimi interesi

sta se Nj. V. kralj Italije in Nj. V. kralj SHS odločila za sklenitev pogodbe v ta namen ter sta v to svrhu imenovala svoje polномоčnike:

Nj. V. kralj Italije: Benito Mussolini, poslanca v parlamentu, svojega ministrskega predsednika in ministra za vnanje stvari; Nj. V. kralj SHS: Nikolo Pašić, svojega ministrskega predsednika, Momčilo Ninčića, svoje ministra za vnanje stvari, ki so po izmenjavi svojih poobla-

celotno suvereniteto kraljevine SHS nad vodami Rečine. Mejo od te strani bo torej tvoril rob zapadnega obrežja kanala. Prehod in pristajanje plovil k zapadnemu (italijanskemu) bregu ureja priloženi dodatni dogovor (priloga B, poglavje 3) na način, ki ne bo oviral plovbe na Rečini. Da si ohrani pravico take rabe kanala v jugoslovenskih vodah in v pripoznanje suverenosti kraljevine SHS nad njimi, bo italijanska vlada plačevala vladi rečene kraljevine letno najemnino 1 dinar v zlatu.

CL 8. Kar se tiče reškega vodovoda in vzdrževanja naprav za Rečino, bodo veljale določbe priloženega dodatnega dogovora (priloga B, poglavje 4.).

CL 9. Jugoslovenske manjšine na Reki bodo deležne režima, ki ga uživajo italijanske manjšine v Dalmaciji vsled voljavnih mednarodnih obvez.

CL 10. Ta dogovor bo ratificiran in se imajo ratifikacije izmenjati v Rimu v roku največ 20 dni, računajoč od dneva podpisa pogodbe.

V tej veri so polномоčniki podpisali in pritiskali svoje pečate. Izdano v Rimu, v dveh izvodih, dne 27. januarja 1924. (Poročilo agencije Stefani).

Zahtevajte povsod našo domačo Kolinsko cikorijo
izvršen pridelatek za kavo.

Razno.

Ekspozice našega finančnega ministra. Finančni minister je na seji narodne skupščine dne 30. januarja 1924 podal obširni, skoro enourni ekspoziciji. Tolmačil je, kako je prišlo do tega, da se je lanski proračun kratkoma preuredil proračun za leto 1924-1925. Naglašal je težave z gospodarstvom z dvanajstinami ter poudarjal, da je predloženi proračun prvi po osvoboditvi, ki izkazuje popolno ravnovesje. Razpravljal je nato o glavnih postavkah posameznih ministrstev in zlasti poudarjal deflacijsko politiko sedanje vlade, ki je od svojega nastopa do danes pri Narodni banki ni najela nikakega novega posojila ter je popolnoma ustavila izdajo novega papirnatega denarja. V proračunu je vpeljeval vse državne dolge, za katere se je prvotno nameraval sestaviti poseben proračun, tako da se vsi ti dolgi krijejo z izrecnimi dohodki. Nato je bila proračunska debata prekinjena.

Odprava kolonata v Dalmaciji. Skupščinski odbor za preureditev agrarnih odnošajev v Dalmaciji je včeraj soglasno sprejel zakonsko osnovo o ukinjenju kmetijskih odnošajev, ker je vlada izjavila, da bo v podrobni debati uvaževala željo opozicije.

»Trgovski Tovariš«. — Izšla je prva številka »Trgovskega Tovariša«, ki bo

izhajal kot poučni mesečnik, in sicer kot nadaljevanje »Narodno-gospodarskega Vesnika«. Želimo, da bi bil »Trgovski Tovariš« vreden naslednik »Narodno-gospodarskega Vesnika« in da bi imel pri vzvišenih nalogah, ki jih zasleduje, obilo uspeha.

Naš izvoz živil oktobra 1923. Oktobra lanskega leta smo izvozili 28.252.962 kg žita v vrednosti 102.758.959 dinarjev, 4.306.783 kg koruze v vrednosti 11 milijonov 189.274 Din, 6.550.704 kg pšenice moke v vrednosti 40.795.675 Din. V primeri z oktobrom 1922 je naš izvoz dosegel velik porast, tako glede vrednosti, kakor tudi količine izvoženega blaga. V prvi vrsti je šlo blago v Avstrijo, Italijo, Nemčijo in Češkoslovaško.

Prodaja slame za metle. Slamo za metle ponuja tvrdka na Madžarskem. Za pojasnila je pisati upravi »Trgovskega lista«. Pripominja se, da je izvoz te vrste slame iz Madžarske dovoljen in carine prost.

Brezposelnost v Avstriji. — Začetkom leta 1924. se je število brezposelnih v Avstriji dvignilo na 95.070 (napram 77.780 začetkom decembra in 75.810 začetkom novembra leta 1923).

Gojitev tobaka v Jugoslaviji. Pomen in razvoj gojitve tobaka v Jugoslaviji kažejo v najlepši luči sledeče številke: površina zemlje, posajene s tobakom, je znašala l. 1919. 9385 ha, l. 1920. 11.992 hektarov, l. 1921. pa že 14.785 ha, l. 1922. 12.629 ha in l. 1923. že 19.561 ha. Zasajeno je bilo l. 1919. 482 milijonov tobakovih rastlin, l. 1920. 662 milijonov, l. 1921. 844 milijonov, l. 1922. 721 milijonov, l. 1923. 123 milijonov. Država je od kupila od celokupne produkcije, kolikor je niso pridržali producenti zase l. 1919. 4832 ton, l. 1920. 9024 ton, l. 1921. 11.925 ton, l. 1922 10.001 ton in l. 1923. 19.289 ton. Za ta odkup je izdala država leta 1919. 21.192.078 Din, l. 1921. 160.000.000 Din, l. 1922 238 in pol milijona Din, l. 1923. po okroglo vsoto 600 milijonov dinarjev.

Tržna poročila.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 1. februarja se je pripeljalo 112 svinj. Cene: Mladi prašiči 3-4 mesece stari kos 650-800, 5-7 mesecev 1000-1125 Din, 8-10 mesecev 1250 do 1325, eno leto 1750-1875 Din. 1 kg žive teže 22-25 Din, 1 kg mrlve teže 26.25 do 30 Din.

Cene kožam v Ljubljani. Na letošnjem sejmu v prostorih »Balkana«, kjer je bilo glavno tržišče kož, je bilo prodanih: 10 kož vidrinih 2000 Din; 140 kož od kun, belic in zlatic 2000-2750 Din; 835 kož od lisic 500-750 Din; 30 kož od jazbecov 150; 2300 kož od zajcev 10-15 dinarjev; 100 kož od polhov 8 Din; 20 kož od krčkov 10 Din; 1000 kož od veveric 20 Din; 80 kož od srn 25 Din; 3 kože od divje mačke 200 Din; 10 kož od dihurjev 200-250 Din; 2 koži volčji 300 dinarjev. — Skupni izkopiček v prostorih Balkana prodanih kož je znašal okrog 1.000.000 Din; približno za isto svoto se je prodalo kož popoldne v raznih drugih ljubljanskih lokalitih.

Cene kolonijalnemu blagu na zagrebškem trgu. Cena kavi je zbog občutnega porasta cen v Braziliji porasla tudi na zagrebškem trgu za 1.50 do 2 Din in je tako Rio kava skočila od 32 na 36 dinarjev, po kakovosti. Riž je porasel za 0.20 Din za 1 kg. V inozemstvu znaša porast za 0.40 do 0.50 Din. Zbog visokih cen brazilske masle se ta sploh ne uvaža. Cena ji je zrasla za 1 Din, medtem ko je nasprotno cena v Ameriki padla za 1 Din. Na tržišču sladkorja ni momentano nobenih sprememb. Neslirpno se pričakuje rezultat kampanje na Kubi, ki bo merodajen za sladkorne cene na celim svetu. Dne 2. februarja l. l. so notirale v Zagrebu sledeče cene: Sladkor: kocke 21.50, kristal 19.50. Kava: Rio 7 33.—; Rio 6 34.—; Rio 5 35.50; Rio 4 37.—; Rio 3 38.75; Santos sup. 40.—; Santos prim. 42.—; Minas srednji 40.—; Minas fini 41.—; Minas lavé 42.—; Rio lavé 39.—; Guafemala 60.—; Portlorico 62.—; Riž: italijanski glacié Splendor 10.25; 6/A 9.75; Moul Mainl 9.50; Aracan glazé 9.50; Burma II. 7.80.

Zagrebski tedenski sejem 31. jan. — Dogon goveje živine obilen, a dogon svinj slab. Dovoz krme je bil izdaten. Živina se je kupovala večinoma za izvoz in so bile zalo cene čvrste. Promet je bil zelo živahen. Cene za 1 kg žive teže: voli domači I. 15-16.25, II. 14 do 14.5, III. 12-13.5, bosanski voli I. 12 do 13.5, II. 9.5-12, III. 8-10, mlada živina 13-15, krave 10-15, teleta 20-21.5, svinje boljše 26-27.5, slabše 20-21.25. Krma: seno 75-112.5, olava 150-175, detelja 125 do 135.5, slama 75-100 Din za 100 kg.

Zagrebski trg s sirovimi kožami dne 30. jan. Stanje na tržišču s sirovimi kožami se je nekoliko zboljšalo. Vendar je povpraševanje le po boljšem blagu. Pri prodaji zagrebske mesarske udruge dne 26. jan. so se dosegle naslopnice cene: goveje kože do 20 kg 18.25, od 20 do 60 kg 20, od 30 kg dalje 22.5, telečje kože 35.75 Din za 1 kg. Zanimanje je predvsem za telečje kože, ki se dobro plačajo.

Cene rižu in olju na tržaškem trgu. Italijanski luščeni (glazirani) riž je po 172 lir kvintal v Trstu, brulo za neto. Riž »Burma« se ponuja po 15 šilingov 6 pence, hundredweight, cif Trst, naložba v februarju in marcu do srede aprila. Toda ta cena se ne plačuje, ker smatrajo ta riž za predragega. Italijanski riž, ki odgovarja rižu »Burma«, se dobi po mnogo povoljnejših cenah. — Cene olju so stalne. Olje »Soja« se plačuje po 52 in pol šterlingov angleškega tona. Nekalere tovarne olja v Angliji in na nizozemskem so že prodale svoje izdelke in zalo narašča povpraševanje po sezamovem olju, ki ga izdelujejo lukajšnje tvornice. V zadnjem času se je začelo uvažati precej solnčičnega semena iz Rusije. Sovjetska vlada, oziroma njena poslanca v Rimu in Genovi sta prodala italijanskim tvornicam precej solnčičnega zrnja po 195 šk, franko na italijanski meji. Kolači, ki se delajo iz tega semena, se v Angliji radi kupujejo in je bilo sklenjenih več naročb za ta izdelek.

Cene saldkorju na tržaškem trgu. V zadnjem času je bilo razpoloženje na tržaškem trgu mirno, vladalo je celo nekako nerazpoloženje, ker je le malo naročil. Ponudbe za maj, junij — tovor na Javi — so cenejše nego ponudbe čehoslovaškega sladkorja. Cene: ogrski sladkor v prahu in kristaliziran 27% šterlingov, čehoslovaški kristaliziran sladkor — takoj in do aprila — 28 do 28% šterlingov, sladkor v kockah 28 in pol do 29% šterlingov, Cubes 31% šterlingov.

Trhovelijski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Dobava, prodaja.

Dobava stekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja l. l. ofertalna licitacija glede dobave 1400 m² solinskega stekla.

Dobava brona v palicah. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja l. l. ofertalna licitacija glede dobave večje količine brona v palicah.

Dobava signalnega stekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja l. l. ofertalna licitacija glede dobave signalnega stekla.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dražbeni oklic.

Na javni dražbi se prodado

1. Dne 25. februarja 1924 v Laškem

- a) ob 8. uri v kolodvorskem skladišču: 1 lokomotiva za ozkotirno železnico, 1 strgarski in 1 stružni stroj »Schöpping« in nekaj tračnic;
- b) ob 10. uri v hiši št. 40: železna blagajna, pisalni stroj in nekaj pisarniške opreme;
- c) Ob 4. uri v Marjagradcu: 2 auta, kočija, 3 vozovi, mlin za cement, konjska oprema, orodje, opeka in nekaj pohištva.

2. Dne 26. februarja 1924

- ob 8. uri v Lahomnem v cementarni:
- ob 13. uri v rudniku Trobendol: nerabljeni tračnice, progovni vozički, pragi, prazne in polne vreče cementa, žice, jermeni, svetiljke in druge priprave za cementarno, staro železje, premog in plinski koks ter v Tevčah 140 m² gramoza.

K draženju se bo začelo pozivljati šele pol ure po zgoraj navedenih urah, med tem se lahko vse predmete ogleda.

Kr. okrajno sodišče v Laškem, odd. II.,
dne 21. januarja 1924.

Trgovci
Industriji
oglašajte v „Trgovskem listu“!

L. C. SMITH & BROS, Mod. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezenino, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Semena

vse vrste za vrt, travnik in polje

JOSIP URBANIČ

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8

Zelenjadna in cvetlična semena v vrečkah tudi v komisij-sko prodajo. Zahtevajte cenik!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deželne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Irgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo!

Na drobno!

LJUBLJANA

SIMON GREGORČICEVA ULICA 13

Telefon števil. 552

se priporoča

za naročila vseh in njeno stroko spadajočih del.